

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.008.02.2017
P/17/107

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/107 — Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gmin wiejskich ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Barbara Lew, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ /86/2017 z dnia 30 maja 2017 r. [dowód: akta kontroli str. 1-2]
Jednostka kontrolowana	Gminny Zakład Komunalny w Grębowie (dalej: Zakład)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Bień Kierownik Gminnego Zakładu Komunalnego w Grębowie (Kierownik) od 1 grudnia 2000 r. [dowód: akta kontroli str. 3-5]

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż w latach 2015 – 2017 (I kwartał) Zakład zaspokajał potrzeby mieszkańców Gminy Grębów w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Mieszkańcom zapewniono ciągłą dostawę wody na podstawie pisemnych umów z odbiorcami oraz na podstawie Regulaminu dostarczania wody. Regulamin zawierał prawa i obowiązki Zakładu oraz odbiorców usług, w zakresie zaopatrzenia wody, oraz zasady dostawy wody na cele przeciwpożarowe.

Zawarte umowy nie zabezpieczały w pełni interesu Zakładu, gdyż nie zawarto w nich warunków odcięcia wody odbiorcy. Jednocześnie umowy nie zabezpieczały należycie interesu odbiorców, gdyż nie zawierały informacji związanych z procedurami reklamacyjnymi. Umowy nie zawierały niedozwolonych klauzul umownych.

Zakład rzetelnie i w terminie opracowywał i przedstawiał do zatwierdzenia wnioski taryfowe. Podejmował również działania związane ze zmniejszeniem strat wody. Zakład właściwie reagował na informacje dotyczące jakości wody i podejmował działania naprawcze w celu poprawy jakości wody.

Zakład prawidłowo prowadził sprawy związane z windykacją należności z tytułu opłat za wodę za wodę.

¹ Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 marca 2017 r. oraz lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Prawdliwość opracowania regulaminu dostarczania wody oraz rzetelność zawierania z mieszkańcami umów na dostawę wody

Przygotowanie organizacyjne i finansowe do realizacji zadań

Rada Gminy w Grębowie uchwałą nr XXVI/245/2005 z dnia 8 grudnia 2005 r. utworzyła Gminny Zakład Komunalny (*dalej Zakład*) w Grębowie jako zakład budżetowy. Zgodnie z statutem z 27 maja 2013 r. przedmiotem działania zakładu było zaspokajanie potrzeb gminy w zakresie utrzymania czystości na terenie gminy oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców na usługi komunalne.

Do podstawowego zakresu działania zakładu należało, m.in.:

- pobór i uzdatnianie wody,
- działalność usługowa w zakresie rozprowadzania wody,
- eksploatacja i utrzymanie urządzeń i sieci wodociągowej,
- eksploatacja i utrzymanie oczyszczalni ścieków,
- eksploatacja i utrzymanie urządzeń i sieci kanalizacyjnej,
- eksploatacja i utrzymanie gminnego składowiska odpadów komunalnych.

W aktualnie obowiązującym statucie z dnia 14 marca 2016 r. zmieniono podstawowy zakres działania zakładu tj. usunięto zadanie dotyczące eksploatacji i utrzymania gminnego składowiska odpadów komunalnych i dodano:

- prowadzenie PSZOK w Jeziórku

Zakład od 22 stycznia 2014 zaprzestał działalności na gminnym składowisku w Jeziórku i przekazał je Gminie Grębów.

[dowód: akta kontroli str. 6-51]

Liczba zatrudnionych w przedsiębiorstwie w dziale zajmującym się zbiorowym zaopatrzeniem w wodę w 2014 r. wynosiła 7 osób, zaś od 2015 r. 8 osób.

[dowód: akta kontroli str. 870-872]

Na obszarze Grębów w 2015 r. było 8 wsi, od 2016 r. 9 wsi, w których zamieszkiwało w latach 2015-2017 (stan na 31 marca) odpowiednio 9936, 9955 i 9973 osób.

W latach 2015-2017 (stan na 31 marca 2017 r.) liczba nieruchomości w gminie wynosiła odpowiednio 2582, 2619 i 2624, a liczba przyłączonych do sieci wynosiła odpowiednio 2580, 2617, 2622 nieruchomości. W całym okresie z sieci wodociągowej nie korzystały 2 gospodarstwa, w których zamieszkiwało 7 osób.

W kontrolowanym okresie Zakład zarządzał ujęciem studziennej wody podziemnej, w której podstawowymi urządzeniami do uzdatniania wody były:

1. Komora reakcji
2. Dozowniki koagulantu
3. Dozowniki koagulantu
4. Cztery trójstopniowe ciągi filtracyjne
5. Zbiorniki wody
6. Pompownia ścieku popłucznego
7. Pompownia sieciowa.

W latach 2015-2017 (30 marca 2017 r.) w skład gminnej sieci wodociągowej niezmiennie wchodziła była 1 pompownia, 2 zbiorniki po 500 m³ i 2 zbiorniki po 250 m³ do gromadzenia wody i wyrównywania ciśnienia w sieci. Nie występowały

przewody tranzytowe i magistralne. Długość przewodów rozdzielczych wynosiła 171 966 km.

[dowód: akta kontroli str. 68-74, 873-874]

Opracowanie regulaminu dostarczania wody

Uchwałą Rady Gminy nr VI/61/03 z dnia 26 czerwca 2003 r. zatwierdzono Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków (*Regulamin*).

Regulamin powyższy zmieniono Uchwałą Rady Gminy nr VI.37.2015 z dnia 29 maja 2015 r. W regulaminie zawarto wymagania określone w art. 19 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

[dowód: akta kontroli str.66-67, 75-110, 645-647]

Zawieranie z mieszkańcami umów na dostawę wody

Dostarczanie wody odbywało się na podstawie umów zawartych między zakładem, a odbiorcami usług.

Właściciele dwóch gospodarstw nie zwracali się z pisemnym wnioskiem o przyłączenie wody. Jeden z nich zawarł umowę z Zakładem na odprowadzanie ścieków.

Pozostali mieszkańcy korzystali z wody wyprodukowanej przez SUW Klonowe znajdującej na terenie Gminy Grębów i z wody zakupionej SUW Studzienna w Tarnobrzegu.

Kierownik Zakładu w wyjaśnieniach podał, iż *na terenie Gminy Grębów pozostają dwa gospodarstwa nie posiadające podłączenia do sieci wodociągowej. Obydwa gospodarstwa położone są w miejscowości Krawce (...). Właściciele korzystają z własnej studni i nigdy nie zgłaszali gotowości podpięcia do sieci wodociągowej. Właściciel posesji nie zwracał się do Zakładu o określenie możliwości dostawy wody. Najbliższa sieć wodociągowa znajduje się w miejscowości Burdze należącej do Gminy Bojanów. Drugie z gospodarstw nie korzysta z sieci wodociągowej z woli właścicieli. Posesja podpięta jest do sieci kanalizacyjnej, ale nie korzysta z wody z wodociągu. Właściciele korzystają w własnej studni.*

W kontrolowanym okresie Zakład zawierał 2 rodzaje umów tj.: umowy o zaopatrzenie w wodę i umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.

Przeprowadzono badania 50 umów zawartych z odbiorcami wody.

Umowy zawierały wymagania określone w art. 6 ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków tj.: ilości i jakości świadczonych usług wodociągowych lub kanalizacyjnych oraz warunków ich świadczenia; sposobu i terminów wzajemnych rozliczeń; praw i obowiązków stron umowy; warunków usuwania awarii przyłączy wodociągowych lub przyłączy kanalizacyjnych będących w posiadaniu odbiorcy usług; procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych; okresu obowiązywania umowy oraz odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, w tym warunków wypowiedzenia.

Zakład stosował wzór umowy, który respektował prawa konsumentów, nie zawierał niedozwolonych klauzul umownych. Nie zamieszczono informacji o stosowanej przez przedsiębiorcę procedurze rozpatrywania reklamacji oraz o sytuacjach powodujących możliwość odcięcia odbiorcy dostawy wody przez Zakład.

[dowód: akta kontroli str. 66-67, 111-166]

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość:

W umowach nie zamieszczono informacji o stosowanej przez przedsiębiorcę procedurze rozpatrywania reklamacji oraz o sytuacjach powodujących możliwość odcięcia odbiorcy dostawy wody przez Zakład, zgodnie art. 8. Ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o *ochronie konkurencji i konsumentów*³.

Kierownik Zakładu wyjaśnił, iż *Zakład ustalając wzór umowy wyszedł z założenia, że znaczące uszczegółowienie umowy prowadzić będzie do braku jej czytelności dla odbiorcy. Informacja o możliwości wniesienia reklamacji zawarta jest w § 35 pkt 2 i 3 Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Sposób przeprowadzania kontroli określa § 22 pkt 3 i 4 oraz § 24 pkt 1 Regulaminu. Zapisy w w/w kwestiach, jak również brak zapisów o warunkach wprowadzania ograniczeń dostarczania wody, w przypadku gdyby wystąpiły jej niedobory oraz regulacje o zasadach rozliczeń w przypadku, gdy dostarczana woda jest niższej jakości niż umówiona zostaną umieszczone w nowych umowach. Uszczegółowione zostaną zapisy umowy dotyczące informacji o możliwości wstrzymania dostaw wody, które mogą nastąpić wtedy, gdy: przyłączy wykonane niezgodnie z przepisami, pomimo wezwania do zapłaty odbiorca usług zalega z płatnościami za kolejne pełne dwa okresy obrachunkowe, stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego, stwierdzono nielegalny pobór wody lub celowo uszkodzone albo pominięte wodomierze.*

[dowód: akta kontroli str. 111-166]

Ocena częściowa

Zakład zapewniał ciągłą dostawę niemal wszystkim (oprócz 2 gospodarstw nie składających wniosku o przyłączenie sieci wodociągowej) mieszkańcom Gminy. Dostawy wody odbywały się na podstawie Regulaminu dostarczania wody i zawartych umów. W umowach jednak nie zamieszczono informacji o stosowanej przez przedsiębiorcę procedurze rozpatrywania reklamacji oraz o sytuacjach powodujących możliwość odcięcia odbiorcy dostawy wody przez Zakład.

2. Prawidłowość opracowania taryfy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę

Wymagania formalne

Podstawowe dane finansowo-ekonomiczne zakładu w latach 2014 – 2017 I kwartał przedstawiały się następująco:

Przychody ze sprzedaży ogółem wynosiły odpowiednio 1 282 346,68 zł, 1 312 956,31 zł, 1 410 004,24 zł i 351 913,03 zł.

Przychody ze sprzedaży w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę wynosiły odpowiednio 767 894,06 zł, 818 738,91 zł, 844 911,24 zł, 204 151,54 zł.

Zakład występował co roku do gminy o dodatkowe środki na zakupy inwestycyjne dla zakładu. Część z nich była ujmowana w budżecie środków na zakupy inwestycyjne dla zakładu, pozostałe odrzucano.

W 2015 r. Zakład wnosił o środki na zakupy inwestycyjne: 250 000 zł na zakup koparko – ładowarki, 80 000 zł na zakup samochodu dostawczego, 36 000 zł na pomieszczenie higieniczno-sanitarne dla pracowników SUW Klonowe, 20 000 zł na zakup zgrzewarki do rur PE, 160 000 zł na modernizację filtrów ściekowych na

³ DZ. U. z 2017 r. poz. 229

Opis stanu
faktycznego

oczyszczalni ścieków, 150 000 zł na zakup ciągnika wraz z osprzętem, 100 000 zł na monitoring przepompowni ścieków na terenie gminy Grębów, 90 000 zł na zakup urządzenia ciśnieniowego do czyszczenia kanalizacji sanitarnej.

Zrealizowano:

Zakup ciągnika rolniczego NEW HOLLAND z osprzętem za kwotę netto 280 121,50 zł.

Zakup kontenerowego pomieszczenia higieniczno - sanitarnego za kwotę netto 30 027,13 zł.

W 2016 r. Zakład zwrócił się z prośbą o przekazanie nadwyżki środków obrotowych za rok 2015 wynikającej ze sprawozdania Rb 30 S oraz środków pochodzących ze zwrotu podatku VAT na zakupy inwestycyjne dla zakładu i tak: 115 600 zł na zakup samochodu dostawczego i kwota 25 000 zł na zakup kosiarki tylna – bocznej do ciągnika,

Zrealizowano:

Zakup samochodu dostawczego Renault Master Furgon za kwotę netto 90 221,15 zł.

Zakup kosiarki tylna – bocznej za kwotę netto 20 325,20 zł.

w 2017 r. Zakład zwrócił się z prośbą o umieszczenie w projektowanym budżecie środków na zakupy inwestycyjne dla zakładu i tak: 270 000 zł na zakup koparko – ładowarki, 50 000 zł na wdrożenie systemu zdalnego odczytywania wodomierzy dla miejscowości Żupawa, 50 000 zł na monitoring przepompowni ścieków na terenie gminy Grębów, 160 000 zł na modernizację filtrów ściekowych na oczyszczalni ścieków i 80 000 zł na zakup urządzenia ciśnieniowego do czyszczenia kanalizacji sanitarnej.

Na 2017 r. nie przyznano żadnych środków na zakupy inwestycyjne.

Zakład rozliczał z Gminą operacje związane z: dotacjami celowymi, dotacjami przedmiotowymi, nadwyżką środków obrotowych, sprzedażą wody i rozliczeniami kanalizacji na rzecz gminy, przekazaniem środków trwałych, odsetkami na rachunku bankowym od przekazanej dotacji, podatkiem należnym VAT od 2017 roku, odpłatami za odpady komunalne, podatkiem od środków transportu, rozliczaniem prac zleconych (odśnieżanie dróg, koszenie poboczy) na rzecz gminy.

W 2014 r. bezpośrednio związanych z wykonywaniem zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę było 7 pracowników, w latach 2015-2017 I kwartał 8 pracowników.

[dowód: akta kontroli str. 166-169]

Zakład posiada wyodrębniony wprowadzony Zarządzeniem nr 2/2012 r. z dnia 14 maja 2012 r. przez Kierownika Zakładu system rachunkowości służący do ewidencji zdarzeń gospodarczych w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz posiada zatwierdzone zasady (politykę) rachunkowości, o których mowa w art. 10 ustawy o rachunkowości. W Zakładzie wprowadzono także zarządzeniem nr 3/2012 z dnia 14 maja 2012 r. instrukcję sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów księgowych.

Plan kont Zakładu pozwalał na podział przychodów, kosztów stałych i zmiennych w poszczególnych rodzajach działalności (na wodę, kanalizację i pozostałą działalność). Nie ma możliwości podziału kont rozrachunkowych na rodzaje działalności (woda osobno i kanalizacja osobno) gdyż faktury są rozliczane wartościami brutto, a każdy klient posiada 1 konto rozrachunkowe.

[dowód: akta kontroli str. 170- 251]

Zakład otrzymał środki trwałe wraz z siecią wodociągową protokołem przekazania środków trwałych (PT) z dnia 9 marca 2006 r. od Urzędu Gminy Grębów o wartości 18 200 360,61 zł.

W kalkulacji cen wody nie ujmowano amortyzacji środków trwałych przekazywanych Zakładowi przez Gminę.

Wartość majątku wynosiła na koniec: 2015 r. 42 890 054,96 zł, 2016 r.– 43 043 424,23 zł.

Zakład będący zakładem budżetowym nie opracowywał wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych, gdyż potrzeby mieszkańców związane z zaopatrzeniem w wodę były w pełni zaspokojone. Zakład prowadził działalność na podstawie rocznych planów finansowych

[dowód: akta kontroli str. 66-67, 252-258]

Zakład składał zgodnie z §19 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r.⁴, kompletne wnioski, dotyczące taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków do zatwierdzenia Wójtowi w terminach określonych w art. 24 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków na 2015 r., 2016 r., 2017 r. Taryfy wchodziły w życie na podstawie uchwał Rady Gminy Grębów, która zatwierdzała je do 36 dni od chwili złożenia wniosku przez Zakład. Taryfy były ogłoszone przez Zakład w prasie codziennej „Echo dnia” zgodnie z wymaganiami prawnymi (art. 24 ust. 7 i ust. 9 ww. ustawy). Zatwierdzone przez Radę Gminy w latach 2015-2017 I kwartał taryfy obowiązywały bez zmian przez 1 rok, zgodnie z art. 24 ust. 10 cyt. ustawy.

[dowód: akta kontroli str. 259-379, 869-870]

Prawidłowość opracowanych taryf

Opis stanu faktycznego

Opracowywane przez Zakład taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków spełniały wymagania określone w § 3 pkt 1 lit. a i lit. c rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków⁵.

Ceny w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców, określane w taryfach kształtowały się następująco:

w 2015 r.

grupa I⁶ – 4,50 zł/m³, cena wskaźnikowa – 4,96 zł/m³, cena brutto 4,86 zł,
grupa II⁷ – 5,23 zł/m³, cena wskaźnikowa – 5,52 zł/m³, cena brutto 5,65 zł,
grupa III⁸ – 6,74 zł/m³, cena wskaźnikowa – 7,02 zł/m³, cena brutto 7,27 zł,

w 2016 r.

grupa I – 4,53 zł/m³, cena wskaźnikowa – 4,97 zł/m³, cena brutto 4,89 zł,
grupa II – 5,85 zł/m³, cena wskaźnikowa – 6,15 zł/m³, cena brutto 6,32 zł,
grupa III – 8,21 zł/m³, cena wskaźnikowa – 8,77 zł/m³, cena brutto 8,87 zł,
Stawka opłaty abonamentowej w 2014 r. i 2015 r. wynosiła 3 zł/miesiąc.

w 2017 r.

grupa I – 4,63 zł/m³, cena wskaźnikowa – 5,07 zł/m³, cena brutto 5,00 zł,
Stawka abonamentowa wynosiła 3 zł/miesiąc dla grupy I.
grupa II – 5,88 zł/m³, cena wskaźnikowa – 6,38 zł/m³, cena brutto 6,35 zł,
grupa III – 8,39 zł/m³, cena wskaźnikowa – 8,92 zł/m³, cena brutto 9,06 zł.

⁴ w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

⁵ Dz. U. Nr 127, poz. 886 ze zm.

⁶ Indywidualne gospodarstwa domowe,

⁷ Przemysłowi i pozaprzemysłowi odbiorcy usług, gmina za wodę pobraną z publicznych punktów poboru z sieci wodociągowej na cele przeciwpożarowe oraz do zraszania publicznych ulic i publicznych terenów,

⁸ Przemysłowi i pozaprzemysłowi odbiorcy usług z terenu zabudowy KiZPS w likwidacji

Stawka abonamentowa wynosiła 4 zł/miesiąc dla grupy II i III.
Grupa II i III nie otrzymywała dotacji przedmiotowych do wody.
Grupa I - odbiorcy indywidualni za 1 m³, płacili 3.24 zł brutto, niezmiennie w latach 2015-2017. Różnica pokrywana była z dotacji przedmiotowej z gminy tj. 1.76 zł brutto.
Na koniec w 2015 r. zysk zakładu wynosił 86 404,44 zł brutto i 69 644,44 zł netto,
Na koniec w 2016 r. zysk zakładu wynosił 12 000,27 zł brutto i 5 946,27 zł netto.
W 2014 r. w Zakładzie wystąpił zysk brutto w wysokości 13999,54, podatek dochodowy wyniósł 16 126,00 zł, nadwyżka w środkach obrotowych wyniosła 2171,04.

Zakład ustalał niezbędne przychody dla potrzeb obliczenia taryfowych cen i stawek opłat planowanych na każdy kontrolowany rok obowiązywania taryf związanych z :

- zaopatrzeniem w wodę uwzględniał w kosztach eksploatacji i utrzymania koszty zakupionej przez siebie wody, należności i przychody nieregularne.

Zakład ustalając taryfy nie uwzględniał amortyzacji ponieważ środki trwałe przekazywane były przez gminę. Amortyzacja środków trwałych przekazanych do Zakładu równoważna były z zapisem pokrycia amortyzacji oraz podatku od nieruchomości zakładając jego umorzenie podobnie jak w poprzednich latach.

[dowód: akta kontroli str. 259-381]

Zakład posiadał pozwolenie wodnoprawne na pobór wody na podstawie Decyzji nr RO.II-6341/7/2014 z dnia 25 kwietnia 2014 r. wydanej przez Starostę Tarnobrzeskiego na pobór wód podziemnych z ujęcia zlokalizowanego w miejscowości Wydrza Klonowe oraz na zrzut ścieków z procesów uzdatniania wody do wód powierzchniowych kanału Żupawka-Dąbrówka.

Zakład prawidłowo sporządzał i składał (art. 286 ust. 1 ustawy - Prawo ochrony środowiska), informacje o zakresie korzystania ze środowiska oraz wysokości należnych opłat.

[dowód: akta kontroli str. 382-431,883]

W kontrolowanym okresie zaległości z tytułu opłat za wodę wynosiły od 86 234,93 zł w 2014 r. do 124 315,31 zł w 2016 r., zaległości wymagalne wynosiły od 67 873,09 zł w 2014 r. do 62 417,17 zł i niewymagalne od 5 091,70 zł w 2014 r. do 28 494,49 zł w 2016 r.

Umorzeń w 2014 r. i 2017 r. I kwartał nie było, a w 2015 r. umorzenia wynosiły brutto 1 117,45 zł w tym: 400,68 zł należności od osób zmarłych, 716,77 należności umorzone przez komornika⁹. W 2016 r. umorzenia wynosiły 1 570,90 zł w tym :

216,00 zł należności od osób zmarłych, 1 075,32 umorzone przez komornika, 279,18 zł brak kontaktu z odbiorcami ewentualnie wymeldowanie.

W kontrolowanym okresie nie było należności przedawnionych. Pozwy składano do Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu w okresie od 85 dni do 2 lat od wymagalności pierwszej należności.

[dowód: akta kontroli str. 431-624]

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Zakład rzetelnie sporządzał wnioski taryfowe. Wpływy uzyskiwane ze sprzedaży wody pokrywały koszty działalności Zakładu. Ewidencja księgową prowadzona była zgodnie z zasadami ustawy o rachunkowości. Zakład składał wnioski taryfowe do zatwierdzenia Wójtowi w terminach określonych w ustawie.

⁹ Umorzenie przez komornika wobec braku skuteczności egzekucji art. 824 § 1 pkt 3 Dz.U. z 2016 poz. 1822

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż Zakład ustalał przychody w wysokości niezbędnej dla prowadzonej działalności.

3 Nadzór nad zbiorowym zaopatrzeniem w wodę.

Opis stanu
faktycznego

Nadzór nad niezawodnością dostarczania wody w wystarczającej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem

Długość sieci wodociągowej w gminie Grębów wynosi 171,966 km, z tego 160,43 km zbudowane przed 20 laty z rur PCV i 10,537 km zbudowane z rur PE w ciągu ostatnich 20 lat.

[dowód: akta kontroli str.625]

Zakład stosownie do zapisów art. 62 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*¹⁰ prowadził kontrole okresowe, roczne oraz pięcioletnie, w zakresie stanu technicznego użytkowanych obiektów budowlanych.

[dowód: akta kontroli str. 626-628]

W sprawie monitoringu sieci wodociągowej w badanym okresie Kierownik zakładu wyjaśnił, iż *Zakład nie prowadzi automatycznego monitoringu sieci wodociągowej. Brak jest urządzeń umożliwiających przeprowadzanie takich działań. Kontrole dokonywane są w oparciu o miesięczne odczyty istniejących studni wodomierzowych oraz ciągły pomiar ciśnienia na wejściu SUW Klonowe.*

[dowód: akta kontroli str. 629-639]

W latach 2014-2017 (I kwartał) w sieci wodociągowej Gminy Grębów prowadzono pomiar ciśnienia wody w przewodach, natężenie przepływu wody w 1 miejscu tj. w Stacji Uzdatniania Wody (SUW) w sposób ciągły.

Kierownik Zakładu wyjaśnił, iż *Zakład nie prowadził pomiaru szczelności przewodów (kontrolę wycieków) na sieci wodociągowej, gdyż nie posiada środków technicznych umożliwiających wykonanie w/w badań. Wyposażenie i budowa sieci wodociągowej wykluczają skuteczne przeprowadzenia badań.*

W kontrolowanym okresie w miejscu pomiaru nie stwierdzono za wysokiego ciśnienia wody oraz zbyt niskiego natężenia przepływu wody.

Stwierdzono natomiast zbyt niskie ciśnienie wody oraz zbyt wysokie natężenie przepływu wody w wyniku awarii, i tak: w 2014 r. wystąpiło 20 przypadków, w 2015 r. wystąpiło 31 przypadków, w 2016 r. wystąpiły 34 przypadki i 2017 r. (I kwartał) wystąpiło 8 przypadków.

[dowód: akta kontroli str. 640-642]

Zakład szacunkowo określał poziom wycieków z sieci.

Kierownik w wyjaśnieniach podał, iż *Zakład nie przeprowadził rachunku ekonomicznego poziomu wycieków z sieci. Obliczenia były prowadzone szacunkowo. Suma produkcji i zakupu wody stanowiła wypełnienie sieci. Szacunkowo określano ubytki spowodowane: płukaniem sieci, awariami, kradzieżami, poborem do celów p.poż. Suma tych składników wraz ze sprzedażą stanowiła wydatek na sieci. Potencjalne ubytki w wyniku wycieków stanowi różnica pomiędzy wypełnieniem a wydatkiem. Obliczenia te obarczone są błędem spowodowanym tym, iż odczyty liczników indywidualnych dokonywane są analogowo nie w czasie rzeczywistym odczytów głównych (produkcja i zakup).*

[dowód: akta kontroli str. 629-630]

¹⁰Dz.U. z 2016, poz. 2255

W 2015 r. pobrano z ujęcia wody 310 700 m³, zakupiono 68 600 m³, dostarczono do odbiorców 225 600 m³, pobrano do celów technologicznych 54 200 m³, straty wody wynosiły 99 500 m³, długość sieci wodociągowej 172,00 km, wielkość strat wynosiła 26,2 % , straty na 1 km sieci wodociągowej wynosiły 0,58 m³.

W 2016 r. pobrano z ujęcia wody 318 000 m³, zakupiono 72 100 m³, dostarczono do odbiorców 231 100 m³, pobrano do celów technologicznych 80 900 m³, straty wody wynosiły 78 100 m³, długość sieci wodociągowej 172,00 km, wielkość strat wynosiła 20,00 % , straty na 1 km sieci wodociągowej wynosiły 0,45 m³.

W 2017 r. pobrano z ujęcia wody 70 200 m³, zakupiono 16 100 m³, dostarczono do odbiorców 54 600 m³, pobrano do celów technologicznych 12 900 m³, straty wody wynosiły 18 800 m³, długość sieci wodociągowej 172,00 km, wielkość strat wynosiła 21,80 % , straty na 1 km sieci wodociągowej wynosiły 0,11 m³.

Działania zakładu na rzecz ograniczenia strat wody w sieci wodociągowej polegały głównie na wymianie wodomierzy, uszczelnieniu opomiarowania, wymianie armatury sieci. Koszty tych działań w latach wynosiły: 2014 r. - 34 800 zł, 2015 r. - 31300 zł, 2016 r. - 53 200 zł i w 2017 r. I kwartał - 7 400 zł. Najważniejszymi efektami powyższych działań było ograniczenie zasięgu awarii i zwiększenie liczby sprzedanych m³ wody.

[dowód: akta kontroli str. 643]

Na sieci wodociągowej o długości 171.966 km na terenie gminy wystąpiło w 2015 r. 31 awarii, 2016 r. 34 awarii i w I kw. 2017 r. 8 awarii.

Wskaźnik intensywności awarii wynosił odpowiednio 0,18, 0,20 i 0,05 na każdy kilometr eksploatowanej sieci.

Awariom uległy:

- w 2015 r. ściany przewodów w 3 przypadkach, przyłączenie przewodów w 20 przypadkach, 3 zasowy i 5 hydrantów,
- w 2016 r. przyłączenie przewodów w 25 przypadkach, 9 zasowy,
- w 2017 r. ściany przewodów w 1 przypadku, przyłączenie przewodów w 7 przypadkach.

Miejscem awarii były:

- w 2015 r. przewody rozdzielcze w 20 miejscach, przyłącza wodociągowe w 11 miejscach,
- w 2016 r. przewody rozdzielcze w 19 miejscach, przyłącza wodociągowe w 15 miejscach,
- w 2017 r. (I kwartał) przewody rozdzielcze w 7 miejscach, przyłącza wodociągowe w 1 miejscu.

Kierownik Zakładu w wyjaśnieniach podał, że z posiadanej wiedzy stwierdzić możemy, iż przyczyną większości awarii są wiek oraz jakość materiałów zastosowanych do budowy sieci. Główną przyczyną awarii na przyłączach jest technologia zastosowana w trakcie budowy, a polegająca na termicznym połączeniu elementów metalowych z PE. Awarie na sieci wodociągowej powodowane są wadliwym zasypaniem sieci wodociągowej w trakcie jego budowy. Wykopy zasypywane były ziemią zanieczyszczoną gruzem oraz kegiem (mieszanina mas ziemnych ze szlamami siarkowymi). Takie wykonanie wodociągu przyspiesza starzenie się sieci. Nieznaczną część awarii stanowią uszkodzenia mechaniczne (wskutek niewłaściwej eksploatacji bądź wypadków komunikacyjnych).

[dowód: akta kontroli str. 644-647]

W 2015 r. łączny czas trwania 31 awarii wynosił 77,5 godz. Maksymalny czas trwania awarii wynosił 5 godz., minimalny 1 godz., średni czas trwania awarii wynosił 2.5 godz.

W 2016 r. łączny czas trwania 34 awarii wynosił 78,5 godz. Maksymalny czas trwania awarii wynosił 4,5 godz., minimalny 0,5 godz., średni czas trwania awarii wynosił 2.31 godz.

W 2017 r. (I kwartał) łączny czas trwania 8 awarii wynosił 20,5 godz. Maksymalny czas trwania awarii wynosił 4 godz., minimalny 0,5 godz., średni czas trwania awarii wynosił 2.56 godz.

[dowód: akta kontroli str. 644]

W kontrolowanym okresie nie odnotowano przypadku długotrwałej przerwy w dostawie wody (trwającej ponad dobę) spowodowanej awarią.

[dowód: akta kontroli str. 626-628, 644]

Naprawy sieci wodociągowej na terenie Gminy Grębów wykonywane były samodzielnie przez Zakład.

Kierownik Zakładu wyjaśnił, iż awarie usuwane są przez pracowników Zakładu. Zlecenia dla podmiotów zewnętrznych obejmują jedynie pracę koparko – ładowarki, gdyż Zakład nie posiada w/w sprzętu. Prace wykonywane pod nadzorem Pracowników Zakładu.

[dowód: akta kontroli str. 626-628]

Kierownik w przypadkach awarii nie uzgadniał z PPIS miejsca, częstotliwości i zakresu badania wody.

W okresie kontrolowanym nie było awarii systemu uzdatniania wody, powodzi ani zamiany technologii uzdatniania wody.

[dowód: akta kontroli str. 763-764]

Nie odnotowano przypadków spadku ciśnienia innych niż awaria.

Kierownik Zakładu w wyjaśnieniach podał, iż SUW Klonowe wyposażona jest w falownik, który w przypadku spadku ciśnienia na sieci (np. przy wzroście pobór wody, uruchomieniu hydrantów p.poż. itp.) włącza kolejne pompy dla wyrównania ciśnienia. Dzięki temu nie występują uciążliwe dla odbiorców skoki ciśnienia. W przypadku awarii i wycieku uniemożliwiającego utrzymanie stabilnego ciśnienia, ręcznie odcina się pracę falownika do zabezpieczenia odcinka na którym wystąpiła awaria.

[dowód: akta kontroli str. 629-630]

W latach 2015-2017 I kwartał Zakład nie prowadził przedsięwzięć inwestycyjnych.

Kierownik Zakładu wyjaśnił, iż Zakład w ramach posiadanych środków finansowych dokonuje wymiany zasuw strefowych w celu ograniczenia zasięgu i czasu trwania awarii. Zakres prac ograniczony jest do środków przeznaczonych na cele remontowe w danym okresie obrachunkowym (planie rocznym).

[dowód: akta kontroli str. 626-628]

Nadzór nad zapewnieniem wymaganej jakości wody

Zakład nie posiadał wewnętrznych wytycznych/zaleceń dotyczących monitorowania jakości wody.

Kierownik Zakładu w wyjaśnieniach podał, iż Zakład monitoruje jakość wody poprzez wewnętrzne kontrole wybranych parametrów fotometrem LF205 firmy SLANDI. SUW wyposażony jest w ciągły pomiar zawartości chloru w wodzie pitnej. Badania w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego wykonywane są zgodnie z harmonogramem badań uzgodnionym z Państwowym Powiatowym Inspektorem

Sanitarny w Tarnobrzegu. Częstotliwość badań reguluje zał. nr 6 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

[dowód: akta kontroli str. 640-642]

W ramach prowadzenia wewnętrznej kontroli jakości wody, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne uzgadniało z PPIS corocznie w listopadzie na następny rok z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym:

- stałe punkty czerpalne służące do pobierania próbek wody do badań,
- harmonogram (częstotliwość) pobierania próbek wody do badań.

Na terenie Gminy wyznaczono:

7 punktów poboru prób do badań wody (Zespół Szkół Grębów, Szkoły Podstawowe: Zapolebnik, Jamnica, Krawce, Wydrza, Sklep Żupawa i Zabrze) i po 3 badania rocznie w latach 2015-2016 i 6 punktów poboru wody i po 1 badaniu w I kwartale 2017 r.

1 punkt poboru prób wody do badania podawanej do sieci po uzdatnieniu po 2 badania rocznie w latach 2015-2016. W 2017 r. nie wyznaczono w I kwartale ww badań.

3 punkty poboru prób badań na sieci wodociągowej i po 1 badaniu w latach 2015-2016.

Nie wyznaczono badań przed wodomierzem głównym i przed przyłączem wodociągowym oraz u odbiorców wody w budynkach mieszkalnych.

Kierownik Zakładu w wyjaśnieniach podał, iż *brak badań przed wodomierzem głównym i przed przyłączem wodociągowym oraz u odbiorców wody w budynkach mieszkalnych wynika z problemów natury technicznej i organizacyjnej. Techniczne brak jest punktów czerpalnych umożliwiających pobór w w/w miejscach, zaś organizacyjnie wejście i pobór na terenie prywatnym wymaga zgody właściciela i jego obecności w godzinach pracy próbobiorcy. Miejsca poboru wyznaczone w harmonogramie są reprezentatywne dla całej sieci wodociągowej.*

[dowód: akta kontroli str. 640-642, 648-649, 866-869]

Zakres badań wody był zgodny z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi¹¹. Aktualnie: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi¹².

Zakres badań wody wykonywanych w ramach monitoringu kontrolnego i monitoringu przeglądowego był w całym kontrolowanym okresie i zgodny z wyżej cytowanym rozporządzeniem.

W Zakładzie pierwsze próbki do badania zawartości substancji promieniotwórczych w wodzie pobrano 16 listopada 2016 r. w SUW Klonowe.

Próbki wody do badań oraz badania podczas wykonywania monitoringu kontrolnego wykonywała Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie oddział Laboratoryjny w Tarnobrzegu.

Badania dokonywane podczas monitoringu przeglądowego wykonywało laboratorium SGS Polska Sp. z o.o. Laboratorium Środowiskowe w Pszczynie.

Laboratoria wykonujące badania posiadały zatwierdzony system jakości przez Polskie Centrum Certyfikacji. Certyfikat jest ważny do 19 kwietnia 2021 r.

---

¹¹ Dz. U. Nr 61, poz. 417 ze zm.

¹² Dz. U. z 2015 r., poz. 1989

[dowód: akta kontroli str. 650-727]

W przypadkach nieprzekroczenia parametrów jakości wody określonych w rjws, laboratorium przekazywało Zakładowi sprawozdanie z badań od 2 do 22 dni od dnia pobrania próbek.

W umowie nr 1/2017 zawartej 10 lutego 2017 r. z SGS Polska Spółka z o.o. nie ma zapisu dotyczącego terminów przekazania informacji w sprawie wyników laboratoryjnych pobranych próbek wody z SUW Klonowe.

Kierownik w wyjaśnieniach podał, iż *w powyższej umowie brak jest zapisów dotyczących terminów przekazywania informacji o wynikach próbek wody pobranych z SUW Klonowe, gdyż poprzez aplikacje internetowe Gminny Zakład Komunalny w Grębowie posiada wgląd w wyniki badań na każdym etapie jego przeprowadzania (dotyczy to również etapu gdy wyniki nie są zweryfikowane). Sprawozdania w formie papierowej z badań przesyłane są niezwłocznie po ich zakończeniu. Wcześniej firma wysyła wiadomość na pocztę elektroniczną. W latach poprzednich badania wykonywane były przez SGS Polska Sp. z o.o. według zasad opisanych powyżej oraz przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Rzeszowie Oddział Laboratoryjny w Tarnobrzegu na zlecenia. WSS-E Oddział Laboratoryjny w Tarnobrzegu każdorazowo dostawał zlecenia od GZK w Grębowie na drukach firmowych zleceniobiorcy. Wyniki badań przekazywane były pocztą lub odbierane osobiście od zleceniobiorcy. Termin przekazania sprawozdań nigdy nie przekroczył 7 dni, a w przypadku wystąpienia przekroczeń natychmiast informowany Zakład oraz PPIS w Tarnobrzegu.*

W obu przypadku przekroczenia parametrów jakości wody laboratorium przekazało informację w ciągu 3 i 5 dni od pobrania próbek do badań. Informacja ta przekazywana była także do Wójta. Zakład każdorazowo informował Wójta ustnie lub telefonicznie o planowanych działaniach naprawczych, zaś PPIS był informowany pisemnie.

W 2015 r. przeprowadzono 5 badań wody wodociągowej i w każdym przypadku stwierdzono przydatność wody do spożycia. W 2016 r. przeprowadzono 7 badań wody wodociągowej. W 5 przypadkach stwierdzono przydatność do spożycia, w 2 przypadkach warunkową przydatność do spożycia. W 2017 r. (I kwartał) nie przeprowadzono badań.

PPIS określał dopuszczalne wartości parametrów, na jakie pozwalała stwierdzona warunkowa przydatność oraz dopuszczalne wartości parametrów. W przekazanych decyzjach zawarto zalecenia: doprowadzenia wody z wodociągu Klonowe do warunków, jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia w zakresie: parametru manganu do wymagań fizykochemicznych zgodnie z załącznikiem nr 4 (parametru trichlorometanu) i załącznikiem nr 3B (parametru manganu) do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Prawidłowe parametry wody uzyskano odpowiednio w ciągu 10 i 14 dni od wydania decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi po przedsięwzięciach naprawczych jakimi były głównie płukania złoża filtracyjnego celem wyeliminowania przekroczeń.

Zakład nie występował do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego za pośrednictwem PPIS z wnioskiem o zgodę na odstępstwo od wymagań chemicznych jakim powinna odpowiadać woda, określonych w rjws.

W kontrolowanym okresie nie wystąpiły okoliczności mogące spowodować zmianę jakości wody wodociągowej

Kierownik Zakładu wyjaśnił, iż w 2015 r., 2016 r. i I kw. 2017 r. jedyne okoliczności mogące spowodować zmianę jakości wody wodociągowej to awarie, które wystąpiły na sieci wodociągowej. W tych przypadkach Zakład nie wyznaczał i nie uzgadniał z PPIS miejsca, częstotliwości i zakresu badania wody, gdyż ze strony PPIS nie było takich wymagań. Ewentualne zmiany niwelowane były standardowymi działaniami polegającymi na płukaniu sieci wodociągowej. W przypadku wystąpienia awarii fakt ten zgłaszany był do PPIS oraz Wójta Gminy telefonicznie po określeniu miejsca, zasięgu oraz przewidywanego czasu trwania awarii niezwłocznie (...). W okresie kontrolowanym nie wystąpiły: awaria systemu uzdatniania wody, powódź lub zamiana technologii uzdatniania.

[dowód: akta kontroli str. 645-710, 875-876]

W ramach monitoringu jakości wody prowadzonej przez organy PPIS w latach w 2015 r., 2016 r. przeprowadzono po 10 badań każdego roku (5 zleczanych przez zakład i 5 wykonywanych przez PP), w tym po 8 badań ramach monitoringu przeglądowego i po 2 badania w ramach monitoringu kontrolnego. W obu przypadkach wody warunkowo przydatnej do spożycia PPIS informował telefonicznie Zakład o przekroczeniach parametrów oraz wydawał decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi z wodociągu Klonowe wraz z nakazem doprowadzenia jej do odpowiednich parametrów. Ponadto PPIS wydawał komunikat o warunkach dopuszczenia wody do spożycia. Po zleceniu przez Zakład następných badań PPIS wydawał decyzję zmieniającą w części w której badania wyszły prawidłowo z nadal warunkowym dopuszczeniem wody do spożycia, lub decyzję stwierdzającą przydatność wody do spożycia przez ludzi wraz z komunikatem do odbiorców wody.

[dowód: akta kontroli str. 866-869]

Zanieczyszczenia wody stwierdzono zimą w kwietniu i grudniu i dotyczyły przekroczenia parametru trichlorometanu i parametru manganu.

Kierownik Zakładu w wyjaśnieniach podał, iż zanieczyszczenia wody stwierdzone zimą w grudniu 2016 r., a dotyczące przekroczenia parametru mangan miały związek z pracami prowadzonymi na doprowadzalniku zbiornik wody wokół studni głębinowych w powiązaniu z niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi.

W tym przypadku dokonano płukań zbiorników wody surowej oraz pitnej, dodatkowych płukań złoża filtracyjnego, korekty dawkowania chloru procesowego oraz płukanie sieci. Przekroczenie parametru trichlorometanu (chloroform) spowodowane było wg zakładu niskim rozbiorem wody na sieci w stosunku do zastosowanej dawki chloru. Nagłe zmiany rozbioru wody w stosunku do planowanego spowodowały konieczność zmiany dawkowania chloru dezynfekcyjnego, gdyż zbyt długi czas magazynowania wody w zbiornikach wody pitnej spowodował wytracenie chloroformu.

W przypadku przekroczeń trichlorometanu dokonano płukań zbiorników wody surowej oraz pitnej, dodatkowych płukań złoża filtracyjnego, korekty dawkowania chloru dezynfekcyjnego oraz płukanie sieci.

W latach 2015 r. i 2016 r. zakład nie podejmował działań w celu poprawy jakości ujmowanej wody.

Kierownik Zakładu wyjaśnił, iż Zakład w latach 2015 – 2016 nie podejmował żadnych działań w celu poprawy jakości ujmowanej wody z których wynikałyby zobowiązania finansowe. W latach 2011 - 2012 przeprowadzono modernizację ujęcia wody oraz SUW Klonowe polegającą na wymianie armatury, obudowy studni, zestawów

pompowych, wymianie warstw filtrujących, konserwacji zbiorników na hali filtrów oraz pracach remontowych na obiektach budowlanych.

[dowód: akta kontroli str. 846-847]

Zakład w badanym okresie nie wprowadzał zmian w stosowanej technologii uzdatniania wody.

Kierownik Zakładu poinformował, iż *w tym okresie nie były przeprowadzane remonty ujęcia SUW, których zakres musiałoby być konsultowany z PPIS w Tarnobrzegu oraz nie wystąpiły przesłanki do wydania zgody na zastosowanie nowych technologii oraz wyznaczania innych niż dotychczas badane parametry jakości wody do monitorowania.*

Materiały używane do uzdatniania wody posiadały pozytywną ocenę higieniczną państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

Zakład informował odbiorców wody o jakości dostarczanej wody niezwłocznie po otrzymaniu informacji z PPIS. W przypadkach informacji o jakości wody niespełniającej wymagań określonych w rjws informacje były umieszczane na stronie Urzędu oraz w sposób zwyczajowy na tablicach ogłoszeń. Informacje te spełniały wymagania określone w § 23 ust. 2 rjws.

W sprawie uzgodnień z PPIS w zakresie danych Kierownik w wyjaśnieniach podał, iż *Zakład informował konsumentów zgodnie z komunikatem PPIS, który zawierał wszystkie te informacje.*

[dowód: akta kontroli str. 726-727, 860-861]

Kierownik w sprawie problemów jakie napotyka zakład w związku z realizacją zadania dostarczania wody o wymaganej jakości podał: *podstawowym problemem jest brak środków finansowych na modernizację przestarzałej i rozległej sieci wodociągowej. W celu minimalizacji strat wymagane są inwestycje na sieci pozwalające na monitoring pracy i strat na sieci, wymiana opomiarowania odbiorców jak również odczytów strefowych na system radiowy. Działania te pozwolą na wykorzystanie pracowników Zakładu do prac na sieci. Problemem jest też jakość wody surowej, której złoża zależne są od czynników zewnętrznych (sposób zagospodarowania terenów pokopalnianych¹³ oraz rozdział wody z kanałów doprowadzających wodę do zbiorników wodnych będących w bezpośrednim sąsiedztwie studni głębinowych). Kolejnym problemem jest doposażenie Zakładu w maszyny i urządzenia niezbędne do wykonywania powierzonych zadań w zakresie gospodarki wodno – kanalizacyjnej (koparko – ładowarka, zgrzewarka do rur PE, urządzenie ciśnieniowego do czyszczenia sieci). Problemem jest też brak kadr. Zakład liczy 19 pracowników: 4 stanowiska kierowniczo administracyjne, 2 inkasentów, 13 pracowników stanowiących obsługę całodobową dwóch obiektów (SUW i oczyszczalnia). Braki kadrowe dotyczą zarówno administracji jak również obsługi obiektów i sieci wod-kan.*

W sprawie działań mających na w celu utrzymanie dobrej jakości wody wodociągowej na wypływie z zaworu czerpalnego u odbiorcy Kierownik Zakładu wyjaśnił, iż *na terenie Gminy Grębów brak jest budynków wielolokalowych. Największymi obiektami*

---

¹³ Nie stwierdzono wpływu działalności Kopalni na jakość czwartorzędowych wód podziemnych na terenach sąsiadujących z Kopalnią. Chemizm tych wód na peryferiach obszaru górniczego i w sąsiednich miejscowościach jest zbliżony do naturalnego składu tych wód przed rozpoczęciem eksploatacji.

Odpowiedź w oparciu o opracowanie autorstwa: Ryszard CZAJKOWSKI, Zbigniew CZYRYŁO, Witold MICHNO, Mieczysław WOLAK - Kopalnie i Zakłady Przetwórcze Siarki „SIARKOPOL”, Tarnobrzeg p.t. „Proces przywracania funkcji użytkowych terenom pogórnym na przykładzie likwidowanej Kopalni Siarki „Jeziórko”

są placówki szkolno – wychowawcze. Administratorzy obiektów wielokrotnie informowani byli o zasadach eksploatacji sieci po okresach przerw w ich pracy (ferie, okresy świąteczne, wakacje). Zakład niejednokrotnie informował, iż zalecane jest aby woda po długiej przerwie w eksploatacji obiektu (szczególnie w okresie letnim) wykorzystywana była w pierwszej kolejności do celów gospodarczych.

W sprawie ochrony infrastruktury wodociągowo – kanalizacyjnej Kierownik Zakładu podał, iż Zakład informował Starostwo Powiatowe w roku 2010 w piśmie o dokumentacji funkcjonowania urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych. W obecnej chwili Zakład jest w trakcie opracowania dla potrzeb działu Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego dokumentacji ochrony infrastruktury wodociągowej (jako infrastruktury krytycznej) przed sytuacją kryzysową – nadzwyczajnym zagrożeniem, m.in. skażeniem związanym z atakiem terrorystycznym.

[dowód: akta kontroli str. 846-847,877-880]

Pozostałe zagadnienia

Zakład nie był kontrolowany przez Gminę w zakresie działalności związanej ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę.

Do Zakładu nie wpłynęły żadne skargi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

W sprawie kontroli których mowa w art. 7 pkt 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków Kierownik w wyjaśnieniach podał, że Zakład w okresie objętym kontrolą przeprowadzał doraźne kontrole urządzeń wodociągowych u odbiorców usług wod – kan. Kontrole przeprowadzane były głównie w oparciu o analizę zużycia wody u poszczególnych odbiorców. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości kwalifikujących się do zastosowania sankcji przewidzianych w art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Kilukrotnie w analizowanym okresie zdarzały się kontrole wynikające z anonimowych zgłoszeń telefonicznych, które jednakże okazywały się zwykłymi pomówieniami. Nie prowadzono dokumentacji w/w zdarzeń w formie protokołów.

[dowód: akta kontroli str. 881-882]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość:

W przypadkach awarii nie uzgadniano z PPIS miejsca, częstotliwości i zakresu badania wody, co było niezgodne z §5 pkt 1c i pkt 7a rjws.

Kierownik Zakładu w sprawie działań podejmowanych w przypadku awarii wyjaśnił, iż standardowo po awarii wykonuje się płukanie sieci poprzez hydranty p.poż. zgodnie z miejscem wystąpienia i kierunkiem przepływu. Każdorazowo miejsce wystąpienia i zasięg awarii zgłaszane są telefonicznie PPIS oraz Wójtowi Gminy Grębów.

W 2015 r., 2016 r. i I kw. 2017 r. jedyne okoliczności mogące spowodować zmianę jakości wody wodociągowej to awarie które wystąpiły na sieci wodociągowej. W tych przypadkach Zakład nie wyznaczał i nie uzgadniał z PPIS miejsca, częstotliwości i zakresu badania wody, gdyż ze strony PPIS nie było takich wymagań. Ewentualne zmiany niwelowane były standardowymi działaniami polegającymi na płukaniu sieci wodociągowej. W przypadku wystąpienia awarii fakt ten zgłaszany był do PPIS oraz Wójta Gminy telefonicznie po określeniu miejsca, zasięgu oraz przewidywanego czasu trwania awarii niezwłocznie. Lista awarii została przekazana w formie tabelarycznej. W okresie kontrolowanym nie wystąpiły: awaria systemu uzdatniania wody, powódź lub zamiana technologii uzdatniania.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż nadzór nad zbiorowym zaopatrzeniem w wodę przez Zakład był właściwy pomimo, że nie uzgadniano badań z PPIS związanych z awariami sieci. Awarie występujące na terenie gminy trwały maksymalnie 5 godz. Napraw dokonywał Zakład, zlecając prace koparki innemu przedsiębiorcy, gdyż takiego sprzętu Zakład nie posiadał.

Uzgodnienia z PPIS dotyczące harmonogramu badań oraz ich wykonywanie oraz stosowanie zaleceń PPIS prowadziły do zapewnieniem wymaganej jakości wody dla odbiorców w gminie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Umieszczenie w umowach o dostawę wody i odbiór ścieków informacji o stosowanej przez przedsiębiorcę procedurze rozpatrywania reklamacji oraz o sytuacjach powodujących możliwość odcięcia odbiorcy dostawy wody przez zakład w celu ochrony interesu oby stron umowy.
2. Ustalanie z PPIS miejsca, częstotliwości i zakresu badania wody w celu określenia spełnienia wymagań określonych §5 pkt 1c i pkt 7a rjws.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK¹⁴ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia 2017 r.

Kontroler
Barbara Lew
Starszy inspektor k. p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

¹⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677.